Anul IV. Nr. 29. Cluj, Duminecă 15 Septemvrie 1929. 2 Lei exemplarul.

Taxa postală plătită în numerar No. 121262/929

Chemarea Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
Pe un an.....Lei 180·—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorităţi şi instituţiuni.....Lei 500·—
In streinătate dublu.

ANUNŢURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDACŢIA: Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69
ADMINISTRAŢIA: Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

Tineretul şi diplomaţia.

Pecând diplomaţia antebelică s'a deşteptat din somnu-i narcotic al iluziilor goale şi s'a trezit din visu-i imaginar de „îngeri apărători" ai umanităţii... Europa deja ardea cu flacări îngrozitoare.

Eroii monoclaţi ai pantalonilor cu dungi ireproşabile acei la cari, la cei mai mulţi inteligenţa şi priceperea era înlocuită cu o gângăvire convenţională, acei pe cari nedreptăţile sociale i-a desmierdat legănându-i dulce şi plăcut o viaţă întreagă în barca demnităţilor nemeritate, într'o zi de tragică amintire au fost izbiţi cu o rară brutalitate de stânca realităţii. Naufragiul lor însă a fost — durere — totodată şi naufragiul timpurilor patriarchale şi liniştite de dinainte de războiu, căci cu ei deodată, cu scufundarea diplomaţiei antebelice, s'a scufundat în valurile morţii şi floarea continentului nostru, s'a scufundat şi veselia şi liniştea bătrânei Europe.

Lecţia a fost amară şi totuşi prea puţini s'au cuminţit din ea, căci dacă e adevăr iresturnabil şi trist că acum zece şi ceva ani Europa întreagă sângera din greu şi horcăia în braţele morţii stăpână pe continentul nostru, numai puţin e adevăr că cruntul războiu din urmă avem să-l mulţumim diplomaţiei „fără examen în rânduială".

Bietele ţări asmuţite una în contra altora, a trebuit să facă sforţări uriaşe ca păcatele diplomaţilor ei să nu devină o ireparabilă nenorocire pentru ele şi naţiunea vieţuitoare pe pământurile lor.

Lecţia a fost crudă şi brutală şi totuşi puţini s'au cuminţit pe urma ei, căci e lucru ştiut că diplomaţia defectuoasă de dinainte de războiu fiind refăcută imediat ce au sosit primele raze ale păcii, cadrele ei n'au suferit aproape nici o modificare. Diplomaţii buni şi răi — deopotrivă — şi-au reluat locurile făcând doar mici deplasări geografice, fără nici o altă raţiune binejustificată, ca schimbarea ambientului şi schimbarea de aer.

Nicăeri aceasta ignorare a greşelilor trecutului nu a avut o repercusiune mai amară, ca la noi în ţară. Cei cari au trăit în streinătate au fost martori întristaţi ai fărâmiţărei prestigiului ţării noastre între streini precum cei cari au trăit între hotarele mărite a ţării noastre au simţit adânc, greşelile presupuşilor apostoli ai neamului nostru de peste graniţă. Cu toţii împreună am constatat cu multă durere şi jenă sufletească slăbiciunea îngrijorătoare a diplomaţiei ţării noastre, aproape inexistentă, nu numai la sediile legaţiilor, ci şi la toate licitaţiile de drepturi, care sunt convenirile internaţionale de după războiu şi dela care Statele participante se despart cu un profit ori pierdere drept proporţional cu inteligenţa şi priceperea delegaţilor ţărilor respective.

Sub acest raport, în contrast izbitor cu bugetul uriaş al ministeriului nostru de externe, ţara noastră n'a avut mulţi ani dearândul decât un NICOLAE TITULESCU de puterile căruia s'a şi abuzat nu odată (dl. Titulescu constrâns să plece la Geneva cu febră de patruzeci grade şi căruia dl I. C. Brătianu îi împrumută blana, spre a-l feri de cine ştie ce catastrofă !)

Bugetul ministeriului nostru de externe însă nu verifică aceasta stare faptică, bugetul Palatului Sturdza uriaş apasă greu opinca, fără ca aceasta să-i resimtă beneficiul.

Inlocuirea năravurilor vechi şi rele ale diplomaţiei antebelice ţările cuminţite de marele războiu din urmă, le-a încredinţat elementelor tinere, scontând maximul de beneficiu, ce poate realiza diplomaţia. Pildele sunt multe, să ne mulţumim cu cele mai cunoscute. Astfel acţiunea diplomatică a Cehoslovaciei a fost încredinţată dlui Beneş, care şi dupăce deţine portofoliul externelor de mai bine de zece ani e om tinăr încă. Mussolini, Achmed Zogu (ajuns rege), Kemal Paşa, Dino Grandi, tineri cari servindu-şi neamurile lor în cadrele politicei externe, au devenit personalităţi preţioase în ţările lor.

La noi abia acum, sub guvernul dlui Maniu, dăm de asemenea întăriri ale cadrelor noastre diplomatice, când spre a secunda acţiunile noastre diplomatice alături de dl Mironescu şi Titulescu, guvernul nostru a făcut apel şi la tineri de talia dlui Gr. Gafencu, Citta Davila si mult iubitul nostru frate Viorel V. Tilea, şi alţii.

Reinviorarea cadrelor noastre diplomatice, cu asemenea preţioase elemente tinere peste graniţă şi în deplină concordanţă cu acţiunea de renaştere din interiorul ţării, este o adevărată izbândă naţională.

Gândul şi recunoştinţa ţării noastre se îndreaptă umil spre cei cari au realizato.

A. T. MUREŞAN.

Pancuropa.

De: Drăuşan Corneliu.

Reprezentanţii statelor, adunaţi în aeropagul politic dela Geneva au discutat, în actuala sesiune, o problemă care până mai ieri aducea zâmbete pe buze dar care astăzi a coborât din sfera utopiilor în acea a realităţilor ce se înfăptuiesc chiar sub ochii noştri şi care e menită să deschidă o epocă de largi perspective spiritului european, asigurând perpetuarea păcii de care continentul nostru are nevoie mai mult ca oricând pentru refacerea lui economică şi pentru păstrarea unei civilizaţii şi culturi bătrâne care se vede ameninţată zi de zi de invazia spiritului mercantil de dincolo de Ocean.

E ideea nu prea nouă a Paneuropei, arborată la începutul secolului nostru de o seamă de sociologi utopişti, în frunte cu austriacul Condenhove Calergi. Pentru acest din urmă reprezentant al paneuropenismului, Europa fărâmiţată este incapabilă să mai concureze cu celelalte continente cari formează federaţii din ce în ce mai puternice. Din potrivă Paneuropa ar fi nu numai mântuirea continentului nostru ci şi renaşterea lui politică şi spirituală; salvarea lui din imoralitate şi mizeria care-l ameninţă apocaliptic.

Telegrame venite dela Geneva ne vestesc că Paneuropa e pe punctul de a deveni o realitate. E deci evident că Liga Naţiunilor îşi măreşte prestigiul din sesiune în sesiune căutând prin fel de fel de pacturi să asigure cât mai mult statul quo al fruntariilor şi aplanarea pe cale de arbitraj a tuturor conflictelor ivite între naţiuni. E adevărat că ori de câte ori un stat nu reuşeşte să impună păreri cari sunt în contradicţit cu pactul fundamental al Ligii şi cu tratatele de pace, — se aduce potop de calomnii la adresa ei — vezi cazul Ungariei — dar nu e mai puţin adevărat că sub influenţa ei răsboiul a devenit un coşmar pe care nimeni nu are îndrăsneala să-l deslănţue.

Când pericolul era la noi, pe continent, răsboiul era justificat prin tradiţie. Era o sbucnire periodică a instinctelor răsboinice. Asemenea condinţi actualmente sunt perimate. Rănile interne sunt prea adânci, problemele ce survin de pe urma răsboiului mondial prea numeroase şi imposibil de rezolvat materialiceşte, popoarele Europei sunt prea sleite şi duşmanul economic, America de-o parte şi Sovietele pe de altă parte, e prea vizibil şi prea hrăpăreţ pentruca „guerilla" intereuropeană să mai poată continua. Deaceea dl Briand, în sentimentul tuturor statelor europene, s'a declarat pentru o Paneuropă care, ca ultimă expresie, ar trebui să fie asemenea panamericanismului Statelor Unite.

Mărturisim dela început că o asemenea idee tradusă în fapte ar forma o cotitură a istoriei universale. Ea va întâmpina însă dificultăţi mari căci statele europene învechite în rele şi încercuite în prejudecăţi de neperforat, vor renunţa cu greu la ceeace de obiceiu se înţelege prin „demnitate naţională". O Paneuropă intelectuală şi financiară etc. nu ar supăra pe nimeni, dar o Paneuropă economică şi politică mai ales, va fi un măr al discordiei pe care Parisul a aruncat-o dela tribuna forului internaţional dela Geneva. Şi totuşi Paneuropa e o fatalitate. Se va înţelege în curând că Europa nu poate să asiste impasibilă la prăbuşirea ei economică şi la îngenunchiarea ei financiară, de chiar capitalul american care face nebănuite investiţiuni echivalente cu tot atâtea victorii, ci va trebui să reacţioneze puternic, căci altfel vom deveni o colonie care va abunda în ruinele unei lumi ce nu s'a putut acomoda noilor condiţii de viaţă.

Noi aşeptăm un comunicat al ministerului nostru de externe sau al iubitului nostru Preşedinte pentru a vedea care e punctul de vedere al conducătorilor noştri referitor la marea şi frumoasa idee a Paneuropei. Ne vom spune apoi şi noi cuvântul.

Vom afirma însă de pe acum că pentru noi, noua formulă de progres şi pace a dlui Briand e o idee măreaţă, capabilă de mari realizări în toate domeniile, creatoare de noi forme de viaţă socială, din cari ar rezulta toate avantagiile conceptiilor cooperatiste. Altfel Europa desbinată, miroase a faliment, a ruină.

Trăim aevea zilele imperiului roman din timpul lui August. Să fie oare prăbuşirea aceasta atât de aproape?

Senzaţionale.

In zilele acestea am primit la redacţia ziarului nostru, un dosar care dă la iveală toate matrapazlîcurile săvârşite la direcţia internatului de băieţi dintr'un centru cultural din Transilvania.

In numărul viitor vom începe publicarea acestei panamale, sui generis care pentru autor a fost o adevărată mină de aur, graţie numai căreia a consimţit să se instituiască cetăţean al României Intregite, şi să renunţe la Budapesta.

Căsătorie.

O învitare sosită zilele acestea la redacţia ziarului nostru, ne aduce din Timişoara plăcuta veste, că fruntaşul chemărist, dl Dr. Ioan C. Subţire îşi va celebra căsătoria, în ziua de 15 Sept. 1929, în comuna Chilad. — Transmitem pe această cale tovarăşului nostru de luptă, sincere felicitări.

© BCUCluj

Film politic.

Inafară lumea pare zăpăcită. Câtă vreme la Geneva răsună discursuri împănate de pace, câtă vreme dineurile marilor oameni politici servesc de puncte de trecere între pace şi răsboiu, în răsăritul îndepărtat fii cerescului imperiu îşi măsoară înţelepciunea după lungimea cozii şi după numărul de capete ruseşti tăiate. Mirosul de praf de puşcă, ţăcăniturile ritmice ale mitralierelor, pufăitul greoiu al tunurilor şi uruitul monoton de fioros al avioanelor, vin să-şi ciocnească paharele la masa verde, la Geneva oraşul păcii, unde ipocrizia şi făţărnicia lumii se combină cu adânci nevoi de pace şi cu o oboseală a tuturor statelor europene.

*

Dealtfel *Anglia*, cântăreaţă rătăcită peste zece mări şi ţări, vrea să-şi cânte pe o singură strună bucuriile şi durerile, pe struna izolării insulare, pe care şi-a cântat odinioară şi grabnica-i ascensiune de forţă maritimă. Anglia e o ţară numai geograficeşte anexată Europei. Incolo Anglia cu dominourile ei e un continent cu totul aparte, lucru ce pare cam şod pentru o minte de european continental, însă foarte natural pentru orice minte de „european" insular. De aici şi eşirea Englezilor din ultima vreme, de a se retrage iar în „ceaţa" insulelor britanice.

Incolo continentul e în plină fierbere... a păcii. Abia trecu hopul de la Haga şi iată năvala dineurilor de gală dela Geneva, a discursurilor magnifice, în cari generaţia ce a trăit măcelurile dela Verdun, Ypres şi alte localităţi cu nume istoric, reamintindu-şi ororile răsboiului trecut, între două pahare de şampanie şi o masă copioasă, cer pacea perpetuă.

Oricum, în Europa o bază a păcii sprijinită pe baionete mussoliniene, ar fi cea mai grozavă aberaţie. De aceea contele Coudenhove-Kalergi conteplând posibilităţile de expansiune economică germană, a propus o Pan Europă economică. Insă în urma virimentului politic englez, Franţa are nevoie de noui debuşeuri politice şi prin gura dlui Briand — a anunţat... o federalizare politică a statelor Europei. Ori aceasta înseamnă rămânerea lui status-quo actual, lucru dorit de către puterile învingătoare. La tot cazul problema internaţională europeană tinde spre o standardizare politică şi economică.

*

Inăuntru treburile merg şi mai bine. Vremea numărătoarei bobocilor a sosit şi în curând se va înălţa stâlpul infamiei, cartea furturilor din banii statului. Dar cum atâta încă nu ajunge, sperăm într'o lege drastică, care să urmărească banii furaţi până la ultima centimă, şi cum pentru acei cari au furat nu ajunge numai o carte ci necesită un vagon de cărţi, cel puţin până la noui virimente morale, propunem o expoziţie ambulantă permanentă, de secături sociale, lucru oriental, dar pentru aşa obiceiuri, astfel de măsuri!

*

Incolo afacerile-s pe dos. Nu că d. Vintilă ar vrea o opoziţie mai reconfortantă, ci că... nu poate veni la putere. Voinţa populară a devenit o realitate atât de vizibilă, încât ochelarii politici ai dlui Vintilă nu mai fac o ceapă degerată, lucru ce pare să-l fi observat şi d-sa pe deplin.

In schimb partidu-i în fierbere... Nu pentru articolele dlui W. Martin din „Le Journal de Geneve" referitoare la problemele politicii româneşti dinainte şi din timpul răsboiului, ci contra actualei politici vintiliste, care nu-şi mai aduce turma la cârma ţării, pentru a paşte din plin recoltele de toamnă. De aici şi ameninţările în surdină contra dinastiei Brătianu (cel puţin Vintilă precum şi acţiunea de reîntinerire a partidului, a aşazişilor... tineri liberali.

*

Câtă vreme la liberali virimentul moral e pe cale de a se produce, la Lupişti ne pare că s'a şi produs. Dl dr. Lupu a rămas în apele Iordanului singur, aşteptând pe Ioan Botezătorul ca să-l reboteze, spre a-şi face fericirea politică în alte părţi. Căci în loc de o turmă şi un păstor, a rămas un păstor fără turmă.

Cum în Palestina se pretinde că e linişte — cel puţin aşa relatează ziarele — hotărârea Uniunii Naţionale a Evreilor români de a forma batalioane de evrei voluntari, cari să lupte contra Arabilor, intră în faza de realizare. Până acuma s'au şi anunţat vre-o 2—3 plutoane de „macabei" cari cu rizicul spinării, ar dori să se înfrupte din mărul gloriei. Cum însă cunoştinţele noastre despre poporul ales sunt dintre cele mai complexe, recomandăm tinerilor logodnici ai morţii un vagon de lămâi, contra răului de mare şi 2—3 regimente de soldaţi români ca să-i apere la nevoie, chiar şi de privirile duşmănoase ale arabilor. Altfel poporul ales nu s'ar putea bucura din plin de roadele biruinţei. *Cronicar.*

Viaţa clujană

— Străzile noastre. —

Sunt ale nimănui. Bine că sub raport şi în înţeles apusean Clujul, capitală a Ardealului, nu are atâtea străzi, dar adevărate străzi, câte are un târguşor oareşi-care de peste graniţă.

Starea mizerabilă a străzilor din Cluj dealtfel este în plină notă, în plină consonanţă şi cu starea generală a drumurilor din ţară.

Legi peste legi, panamale după panamale, afaceri, abuzuri şi proiecte de legi de drumuri se bat în cap,... între timp ce drumurile se consumă tot mai mult, circulaţia vechicolelor cu tracţiune motrică, înzecindu-se timp de un an doi.

Circulaţia creşte în măsură îngrijorătoare, iar drumurile se „topesc" în mod înspăimântător.

La noi în Cluj însă, ce se petrece cu drumurile şi străzile noastre este deadreptul scandalizator.

Intâiu şi întâiu ideea *reparărei* drumurilor existente la noi este pusă la index şi scoasă din operaţiunile oficiilor ce girează intreţinerea drumurilor. N'am văzut în viaţa mea — cum se vede spre pildă aceasta în alte oraşe şi alte ţări — să se petecească drumurile, cruţându-le dela ruinare complectă.

La noi o groapă câr vârful degetului, într'o lună devine o groapă serioasă iar în 2—3 luni de zile ea va opri circulaţia. Desigur că toate aceste stări provin dintr'un tembelism profesional şi indiferentism revoltător al celor chemaţi să le poarte grija; oricine ar fi ei!

Trotuarele noastre sunt inexistente. Nu vorbesc de „centru" ci de restul de 90—95% a străzilor clujene. — Străzi importante aproape de centru, câte şi câte n'au nici urmă de trotuar, de cartierele noui să nici nu vorbim. Străzile din cartierele muncitoreşti ca Lupşa, Pata etc., se sbat într'o mocirlă şi murdărie încât bieţii muncitori sunt fixaţi de locuinţe nu odată pe an şi îndeosebi toamna şi primăvara.

Acolo apoi nici reparat, nici clădit nici canalizat; acolo... „Bun îi Dzeu"!

Trotuarele noastre chiar şi cele puţine asfaltate, *stau la discreţia oricărui cetăţean*, ori-cine — aşa am observat— are dreptul să-l găurească, să-l desfacă şi pe urmă noi să ne alegem cu gropi şi bălţi, în mijloc de asfalt, luni şi ani de-arândul. Revoltător până la sânge! (Amatorii de probe să iasă spre pildă în Str. Londrei).

Despre zidirea unor drumuri noui, evident nici vorbă nu-i, făcând abatere dela mici lucrări, ca în parc, Str. Dorobanţilor, Regele Ferdinand; părţi absolut centrale. S'a mai făcut excepţie în ultimul timp şi cu o stradă din circ. III care a fost refăcută. Un priten, ce locuieşte în acele părţi m'a invitat la faţa locului — *Str. G. Tămaş* — mi-a spus că strada a fost făcută — ca nouă — în toamnă; azi şi de câte-va luni de zile strada se găseşte într'un hal de hal, puţin mai lipseşte şi ea devine inpracticabilă. Prostia cui a costat (cu aceea stradă) sute de mii de Lei? Nimeni să nu fie vinovat? Nu se poate, căci cetăţeanul câştigă şi plăteşte din greu banul.

Multe ar fi cazurile ce s'ar putea cita, cu străzile noastre, fapte este însă că străzile Clujului în mare parte sunt inexistente, iar cele existente sunt ale nimănui.

Nu vom face acuza pe capete, nu dorul de atac personal ne inspiră la fixarea celor mai sus expuse, ci dorinţa sinceră de al îmbunătăţi ce-i rău şi putred.

In numele cetăţenilor acestei urbe, gravi lezaţi în aceasta privinţă, deocamdată — protestăm.

O precizare.

Iubite Frate Mureşan,

Cu multă surprindere am citit în Chemarea ultimă că zelosul reporter al congresului nostru îmi decernă titlul de „Preşedinte al Chemării".

Cum tu şti foarte bine că eu nu am primit acel titlu în 3 rânduri, când a-ţi insistat pe lângă mine ca să-l primesc, şti mai departe că chiar în congres au propus patru fraţi să primesc acel titlu şi eu am motivat refuzul meu cu aceea că nu ţin la titluri, ci la realizări, şi fiindcă directorul nostru e delegat unui comitet de trei îndrumarea acţiunei mai intensive, cred că este mai bine să rămână tot conducerea veche. Celelalte motive personale ale mele, cred că le cunoşti.

Cu frăţeşti salutări din babilonul modern.

Geneva, la 3 Sept. 1929.

V. V. TILEA.

Intemeietorii Socolilor.

Pentru a cunoaşte naţiunea cehă — şi aceasta pentru noi Românii este o problemă de acută actualitate — trebue să cunoaştem pe Socoli.

Această asociaţiune naţională reflectează într'adevăr, însuşi sufletul poporului ceh, calităţile lui specifice, sentimentele şi aspiraţiunile pe cari secolele au făcut să se nască în el.

Ideea organizării Socolilor s'a născut prin anul 1860; prin epoca unei mari mişcări de emancipare şi această asociaţiune a avut darul să desvolte în naţunea cehă, calităţile cari i-au permis să câştige marea luptă a independenţei sale politice şi economice.

Naţiunea cehă, a putut să-şi realizeze acest ideal, graţie metodelor ingenioase pe cari le-a adoptat şi practicat în largă măsură; metode despre cari vom vorbi în numerele viitoare ale ziarului nostru şi cari ne pot servi de pildă pentru acţiunea de regenerare şi purificare ce se impune a intreprinde şi noi pentru a atinge nivelul cultural şi economic la care s'a ridicat Cehoslovacia.

Ne vom mărgini a da astăzi numai câteva idei doctrinare cari stau la baza acestei asociaţiuni, rămânând a trata cu altă ocazie şi mijloacele şi metodele practice de cari s'a folosit şi se foloseşte această admirabilă organizaţiune, care se identifică cu însuşi poporul ceh.

Spiritul democratic în adevăratul înţeles al cuvântului a pătruns în massele acestui popor; el a fost martorul şi promotorul educaţiei tuturor claselor sociale.

Prin el Asociaţiunea Socolilor a devenit unul din cele mai importante elemente ale vieţii naţionale.

Animată de un profund sentiment al calităţilor fizice şi morale, ea este pentru naţiune o puternică sursă de sănătate, energie şi desvoltare pe toate terenurile.

Asociaţia Socolilor pe lângă că a trezit conştiinţa naţională a poporului şi dorul lui de libertate, a avut darul să dea o armată disciplinată şi conştie de aspiraţiunile unui popor oprimat şi aproape subminat, a produs elemente pregătite pentru munca creatoare, elemente cu calităţi fizice şi morale superioare.

Se ştie care a fost situaţia poporului Ceh sub regimul Habsburgilor. Intr'o desorientare complectă, supuşi tuturor umilinţelor, reduşi la neputinţă, cehii sucombau zi de zi pierzându-şi speranţa şi chiar gândul de-a scăpa de tirani şi impilatori.

In această epocă de grea încercare pentru poporul ceh; când existnţa lui ca naţiune era ameninţată, când însăşi limba, obiceiurile, tradiţiile şi sentimentele erau sufocate de acel regim odios şi când orice manifestare reală în domeniul ştiinţei; prin cărţi, şcoală, artă etc., sau în cel economic prin industrie şi comerţ, zic când toate aceste manifestaţiuni cari erau expresiunea vitalităţii şi a dorului de emancipare al popor cu bogate însuşiri naturale, erau anihilate iar speranţele risipite una câte una, viaţa fiindu-i limitată la un secol, când trebuia să apună deci o naţiune, apare salvatorii ei: Miroslav Tyos şi Jindrich Fügner întemeietorii Socolilor.

Acestor doi bărbaţi se datoreşte redeşteptarea conştiinţei naţionale şi recăpătarea forţelor şi a speranţei de viaţă precum şi organizarea poporului ceh peste tot datorită Asociaţiunei Socolilor.

Primul a fost un profund gânditor şi estetician iar al doilea un om de acţiune pătruns de spiritul de organizare şi disciplină.

Când vorbim de fondatorul Asociaţiunei Socolilor uităm adesea că în tinereţa sa, Miroslav Tyrs visa să devină profesor de filozofie la Universitate, în care scop a şi scris teza de doctorat despre „Introoducerea istorică în filozofia lui Schopenhauer".

Tendinţele lui Tyrs spre pesimism se datoresc debilităţii lui fizice şi a obstacolelor de care s'a lovit în proectele sale de viaţă. El se silea din răsputeri să scape de debilitatea sa fizică prin gimnastică şi mişcări ceeace i-a şi reuşit. Dar nu s'a mulţumit numai cu atât căci Tyrs filozoful a văzut că suprema lege a naturei se repună la o evoluţie şi un progres constant, lege la care sunt supuse asemenea şi naţiunile şi umanitatea. Or, dacă în natură domină lupta pentru viaţă, care luptă nu lasă să subsiste decât pe cei apţi pentru ea, Tyrs conclude, că pentru ca o naţiune să poată trăi, nu trebuie să vegeteze; ea trebue să participe la mişcările perpetui ale progresului şi perfecţiunei evitând decrepitudinea şi dispariţiunea. El elaborează o filozofie naţională, rezumând legea fundamentală care guvernează viaţa naţiunilor, în unrmătorii termeni: „Orice staţionare e semnul morţii, numai mişcarea arată că trăim".

Naţiunile mor datorită greşelilor lor şi nici una nu dispare în plină forţă, toate sunt omorâte de decrepitutine; precum de asemenea soartea unei naţii nu s decide pe câmpul de bătaie, ea trebuie rezolvată înaintea luptei.

Pe această filozofie a vieţii naţiunilor şi-a formulat Tyrs un judicios program de educaţie naţională care este programul Socolilor. Şi acest program aplicat mai multor generaţii ce s'au succedat, a reuşit să facă din naţiunea cehă, ceeace vedem noi azi; o naţiune compusă din indivizi desvoltaţi perfect şi armonios atât din punct de vedere fizic cât şi moral.

Tyrs a înţeles foarte bine că numai calităţile fizice sunt prea puţine pentru ca o naţiune să devină la cel mai înalt grad de perfecţiune, ci acestea trebuie să fie complectate de calităţile morale; curajul, cinstea, perseverenţa, francheţa, etc.

Aceste calităţi desvoltate pprogresiv şi armonios vor da un complex ce se apropie de tipul omului perfect.

Dar primul scop spre care tindea metoda lui de educaţiune naţională a fost sănătatea.

De aceasta şi de vigoarea corpului depinde capacitatea de muncă a naţiunei, longevitatea iindivizilor şi mai mult cantitatea şi calitatea activităţii lor intelectuale şi fizice.

Pe de altă parte perseveranţa şi sănătatea morală sunt calităţi tot atât de indispensabile pentru ca o naţiune să-şi poată atinge idealurile ei.

Cu alte cuvinte Tyrs era pătruns şi convins de adevărul devizei „Minte sănătoasă în corp sănătos".

Alături de el sta pătruns de nobleţă şi de ideal Fügner, care a făcut mai multe călătorii în întreaga lume, deci avea o bogată experienţă.

Unul convins, că educaţia în spiriul sacrificiului şi al disciplinei, iar celalalt în curăţenia obiceiurilor şi a tăriei caracterului va asigura victoria poporului Ceh, în contra tuturor vicisitudinilor; amândoi s'au pus pe lucru, fiecare propagând ideile lui cari în rezumat, complectându-se una pe alta, au dat cel mai perfect şi mai ideal sistem de educaţie cetăţenească.

După ce au creat doctrina ce era să stea la baza programului viitoarei organizaţii, Tyrs şi Fügner au început opera redeşteptării naţionale, elaborând un program concret şi realizabil la baza căruia stăteau principiile arătate mai sus.

Dar în realizarea acestui program s'au lovit de multe inconveniente şi obstacole pe cari dacă le-au învins, aceasta se datoreşte muncii uriaşe şi desinteresate cari le-a ajxutat să creeze o operă nemuritoare iar ei să se ridice din atmosfera fantasiei utopice în care credeau mulţi că plutesc, în aceea a realităţii palpabile care s'a concretizat în neîntrecuta Asociaţie a Socolilor.

AUREL VASIU.

© BCUCluj

Curent nou în politica maghiară dela noi.

Hotărât lucru, toată politica de aproape un deceniu, dusă de actuala conducere a partidului maghiar, a fost lipsită de foloasele dorite, pe terenul larg al vieţei sociale. A fost lipsită nu numai de atât, ci uneori chiar şi de condescendenţă şi gratitudine faţă de îngăduinţa noastră. A dat în sfârşit Domnul ca lecţia de politică democratică să nu le fie impusă cu de-asila din partea guvernelor noastre, ci să pornească aşa cum e şi firesc din însuşi sânul maghiarimei conştientă de necesităţile ei. A fost poate chiar timpul de a arăta a nu ştiu câta oară şi acum mai hotărât, că sunt sterpe, tendinţele şoviniste de a cânta pe aceeaş coardă a Budapestei revizioniste, care în atâtea rânduri le-a impus, conducătorilor actuali ai partidului maghiar, ţinuta care avea în vedere nu interesele clasei muncitoare minoritare de aici, ci jocul primejdios al turbulenţilor dela poalele dealului Gellért. Această clasă, formată din agricultori şi mici industriaşi, a fost aservită politicei ce căuta să stăvilească ocult mersul spre normal al procesului politic, extern şi economic al statului nostru.

Această stare de lucruri care scădea importanţa ce putea s'o aibă minoritatea maghiară în statul nostru, fatal a trebuit să ducă la naşterea unui nou curent care să scoată în evidenţă direcţia satisfacerii necesităţilor din populaţia maghiară, cu soluţiile cele mai practic şi ieftin obţinute.

O vreme îndelungată, multiplicitatea aceasta de vederi, uneori de direcţii, luate după cum bătea vântul la Budapesta şi posibilitatea de-a exploata guvernelor noastre jocul intereselor celor de acolo, n'a putut să facă altceva, decât să creeze neîncrederea noastră în astfel de conducători şi vigilenţa necesară pentru ca la momentul oportun să oprim deşantarea.

Nu zic, dl Bárdos P. nu învederează direct, că se vor deda, în cazul că actuala conducere a partidului maghiar din România ar fi schimbată în măsura şi chipul cerut de D-sa, la tactul şi felul de conducere în senzul firesc al aspiraţiilor maghiarimei de-aici, totuşi dânsul ne convinge că procentul considerabil al clasei agriculorilor şi micilor industriaşi, ce formează maghiarimea dela noi (80% din total) înţelege să fie altfel condusă decât cum a fost până acum.

Ar fi în triumful adevăratei democraţii reuşita acestui curent sănătos.

Ar fi regenerarea cu elemente proaspete şi sincere a puterii maghiare de-aici ce în armonie cu interesele statului şi-ar vedea facilitată opera.

Să părăsească scaunele ce le deţin cu atâta sifos prostesc în închipuirea lor conţii şi baronii, magnaţii şi nemeşii, pentru că rostul lor a trecut. Să părăsească conducerea de bună voie pentru ca la un moment să nu fie repeziţi din nou spre a le arăta că titlul sec ce-l poartă şi „averea" ce-o posedă conform titlului, nu-i îndreptăţeşte să se creadă deţinători ai conducerii politice în stat durabili cât titlul de care se bucură. Curentul civilizaţiei din acest punct de vedere obţine vizibil progrese uimitoare şi înlătură pe învechiţi în concepţii şi sisteme. A fost o întâmplare în istoria lumii domnia vremelnică şi umilitoare a acestora, şi a trebuit să vie o revoluţie, un nou curent, ca să le arate că pot fi înlăturaţi cu foloase incalculabile mai târziu pentru omenire.

A fost o întâmplare tot aşa, pentru partidul maghiar de-aici — şi va veni timpul şi celui dela putere din Ungaria — înjghebarea sistemului greşit, de-a înţelege interesele unei clase dominante numeric. A fost deci firesc, a fost în spiritul rezolvării normale a acestor fel de conflicte de ordin politico-social, noul curent ce era aşteptat să ia naştere.

Şi se cere conducătorilor actuali să părăsească locul ce-l deţin, pentru a se face o experienţă cu o conducere formată proporţional cu procentul dominant al populaţiei maghiare de-aici şi a se învedera în noua ordine de direcţii democratice, foloasele ce vor fi culese din această prefacere.

Să se dea deci la oparte, — zicem şi noi cu dl Bárdos Péter *conducerea partidului maghiar din ţară, şi să predea locul său aleşilor în număr covârşitor ai clasei agricultorilor şi industriaşilor.*

BEY.

Cosaşul.

sprinten, voiniceşte
coseşte, coseşte...
şi'n urma-i şesul slobod rămâne
pentru iarba de mâine...

singur, în pustietate,
subt soarele arzând...
din când în când
s'oproeşte —
şi coasa şi-o bate...
şi-al coasei ecou, pân' departe
se resfiră, se'mparte...
par'că pretutindeni, lângă el
şi-ar bate aspru coasele de-oţel
Mii de străbuni ce-odată, iuţi şi voinici,
Cosiră, prin vânt şi zăduful, pe-aici.

A. COTRUŞ.

Scrisori din Italia.

Zilele trecute s'a inaugurat linia de telefon **Milano.. New-York.** Lungimea liniei are abia!! 4.400 mile, în schimb convorbirea telefonică nu costă aproape nimic...: primele trei minute 51 dolari (8000 Lei) şi apoi fiece minută câte 17 dolari (2.700 Lei). Par'că văd cum nu se va afla nici o babă în Italia, care să se pună la **„o mică conversaţie"** cu o babă din America, întrebându-se de sănătate şi de vreme .... servindu-se de acest telefon intercontinental acum inaugurat.

*

Injuraturile italieneşti începeau să fie mai des întrebuinţate aproape ca „Bongiorno"-ul. In războiu s'a văzut mai mult cu câtă adevărată pasiune înjura italianul, şi ce înjurături speciale avea. Unele erau atât de tari, încât gândindu-te la înţelesul lor, te zguduiau, căci ele se'ndreptau spre cele mai sfinte.. Azi nu se mai înjur.ă Se ivesc cazuri sporadice, dar şi acele se petrec în surdină, căci nimeni nu-i dispus să şadă 5—6 luni în temniţă pentru o înjurătură, cum o prevăd aceasta legile fasciste. Dintre toate abaterile ivite, mai drăguţ mi-a părut mai zilele trecute un moşneag care înjura de numai să se prăpădească cerul... înjura.. că de ce nu-i voe acum nici să 'nxjuri!

*

Aeronava „Italia" frântă de misterele Polului Nord în condiţiile cunoscute şi atât de tragice, cere mereu jertfe noui de vieţi omeneşti. Gândindu-te la ciclul de tragedii ce s'a înregistrat în legătură cu aeronava perită, îţi face impresia, că un blăstăm întreg se răzbună pe toţi ce-i ce îndrăznesc a corecta sentinţa împărăţiei frigului pentru jignirea adusă prin conturbarea liniştei majestoasă a ei de „Italia".

Deşi numărul salvatorilor periţi în salvarea celor morţi deodată cu marele dirijabil zdrobit azi mâine va fi mai mare totuşi sunt încă oameni cari n'au renunţat la regăsirea celor mistuiţi de tainele eternului gheţar. In scurtă vreme la polul nord soseşte noaptea iernii, ce se întinde până la primăvară, şi cu care noapte sforţările gigantice ale unor bravi şi inimoşi patrioţi italieni, vor fi întrerupte şi a doua oară fără rezultat. Oare cât vor mai jertfi italienii cruntului pol nordic.

*

Pontificele roman, Pius al XI-lea jubilând anul acesta împlinirea alor 50 ani dela chironosirea Sa de preot, primeşte dela credincioşii săi resfiraţi pe întregul glob pământesc fel şi fel de cadouri, printre altele zilnic câteva zeci şi sute de cărţi pe seama bibliotecei. Sfântului Părinte i-se face cadou câte odată biblioteci întregi, cum au fost bibliotecile marilor pasionaţi ai scrisului frumos, ai marchizilor **Chigi** şi **Ferraioli,** biblioteci de o rară valoare literară, donate Vaticanului. Cele mai preţioase cărţi au fost trimise din **Irlanda, Germania, Franţa** şi cele două **Americi;** dealtfel se poate spune, că aproape fiecare rassă omenească e reprezentată în Vatican în aceasta frumoasă formă omagială.

*

Aviaţia italiană, deţinătoare timp de mai mulţi ani a Cupei Schneider, la concursul de viteză din acest an a plecat cu gândul hotărât se câştige cupa, câştigată în anii de mai din urmă de alte popoare. Soartea a voit altfel, căci după ce oferise Italiei izbânda zborului transatlantic şi de durată prin bravul pilot **Ferrarin,** izbi în mod puternic aviaţia italiană prin tragedia dela Polul Nord şi prăbuşirea căpitanului pilot **Motta** şi a aparatului său, menit a bate recordul mondial de viteză. Au prevăzut nereuşita lor la concursul din acest an, şi deşi n'au putut repara moartea lui Motta, au plecat la întrecere, iar acum **„post festum"** nu se simt loviţi de rezultatul concursului căci era de prevăzut din partea lor.

*

Marea **bătălie a grâului,** lansată cu atâta elan şi optimism de **Mussolini,** spre a ridica puterea producătoare a holdelor de pe peninsula italiană, îşi dă roadele binecuvântate. Pe aceasta temă fostul prim-ministru **Nitti,** căruia în bună pare îi revine halul la care a fost dusă Italia de după războiu, atacă guvernul actual prin presa din Buinos-Aires, unde se află, expulzat din ţară. Atacul lui **Nitti** însă este uşor de parat, căci cifrele regimului fascist vorbesc clar. Statisticele lui Mussolini, precise şi edificatoare îl strâng rău pe Nitti între uşile argumentării, căci Italia fascistă are azi cu 400.000 hectare pământ mai mult ca în 1924, pământ câştigat pe urma lucrărilor uriaşe de salvare a oricărui petec de pământ cultivabil, fie prin secarea lacurilor, fie prin bonificări şi altele. In plus că acolo unde în 1924 se secera spre pildă 6,7 chintale grâu, azi tot acelaşi pământ dă 10,1, mărindu-se în aceasta proporţie puterea producătoare a pământului pe toată ţara sporindu-se producţia anuală de bucate — faţă de anul 1924 — cu 19,000.000 chintale.

Sub regimul mussolinian par'că şi holdele sunt fasciste.

A. BIHOREANU.

Dl deputat dr. V. V. Tilea despre România-nouă.

— Conferinţa dela Şcoala de studii internaţionale —

Geneva 10. — *Dl deputat Tilea, fiind învitat de şcoala de studii internaţionale, să ţină o conferinţă, a vorbit aseară la sediul şcoalei, în englezeşte, despre România Nouă". In alţi ani au ţinut conferinţe dnii Keynes, subsecretar de stat, Dalton (Anglia), şi Rheinhaben (Germania), Conferinţa ţinută de dl Tilea, a fost prezidată de profesorul Zimmer.*

După un scurt istoric al luptelor seculare, pentru unitatea naţională, conferenţiarul a trecut în revistă numeroasele probleme dificile ale României de după războ. Analizând aceste prolebme, d-sa a arătat patriotismul indiscutabil al tuturor partidelor politice române, evoluţiunea sănătoasă produsă de rivalitatea programelor, explicând importanţa reformei agrare, aplicarea ei, sufragiul universal şi reconstrucţia economică şi financiară.

Dl Tilea analizează apoi opera legislativă a guvernului dlui Maniu. Discută problema minorităţilor, arătând dezarmarea antisemiţilor şi situaţia minorităţilor, combătând munca duşmănoase a Ungariei. In sfârşit, dsa subliniază unanimitatea partidelor, cu privire la politica externă, dornică de pace, şi în spiritul Societăţii Naţiunilor.

După conferinţă, dl Tilea a răspuns la numeroase întrebări puse de auditori. Profesorul Zimmer a exprimat apoi simpatia tuturora pentru România. Dsa a învitat publicul englez şi american să viziteze ţara noastră, plină de frumuseţi, precum şi popoiul nostru muncitor, inteligent şi artistic.

La conferinţa dlui Tilea a asistat un numeros public, precum şi dnii miniştri Titulescu şi Lugojanu, Sir Walter Năpier, membrii delegaţiei române, numeroşi ziarişti români şi străini. Conferenţiarul a fost aclamat şi felicitat călduros de asistenţă.

Poşta redacţiei.

Dr. L. B. şi Ing. G. F. — Satu-mare. Vă rugăm a ne scrie urgent chestiunea ce ne-aţi amintit la congresul *„Chemărei"* să o putem desvolta în ziarul nostru. Cât despre Satutele organizărei voinicilor, ele vor fi trimise imediat după aprobarea lor, de conducerea partidului.

Dr. Simonetti, deputat. — Sibiu. Aşteptăm informaţiunile promise, vroind a ne interesa deaproape şi de judeţul Sibiu. Salutări frăţeşti.

Caut o doamnă mai în vârstă care posede limba germană, română şi franceză, ştiind să cânte şi la pian pentru a conversa şi instrui un băiat de 14 ani.

Oferte: F. Renner Str. Regală 25. Cluj.

Crema de faţă *„Fortuna"*
Albeşte ca spuma
Te face frumoasă
Ca o zână crăiasă
O poţi afla întotdeauna
La Farmacia *„Fortuna"*.

Cereţi şi prin postă dela Farmacia **„Fortuna"**, Cluj, Piaţa Unirei 33.

Prietenii şi abonaţii ziarului nostru sunt rugaţi a aprecia sforţările materiale ale ziarului nostru, sprijinindu-ne cu achitarea abonamentului: Nu suntem un ziar comercializat, nici un ziar susţinut. Pe lângă grija mare ce depuuem în redactarea ziarului nostru, ne apasă greu şi grija materială. Nu vrem comercializarea, nici aservirea scrisului nostru; preferim a apela la sprijinul distinşilor pretini şi abonaţi ai noştri. Mai presus de sumă, noi apreciem gestul.

Redacţia

© BCUCluj

O pagină din politica Păcii.

După apriga luptă dusă la Haga, lupta căreia nu i-a lipsit mult să ducă politica Europei la o răspântie neașteptată, reprezentanții diplomației mondiale s'au adunat pe arena reconstrucției și a impunerii principiului Păcii, la Geneva. Principiul acesta de pace universală fixat până acum numai în obstructa formă de ideie, s'a creiat pentru izgonirea celui mai fioros spectru al progresului omenesc, războiul, a cărui umbră întunecată covârșitoare, este în amintirea tuturora amenințătoare încă. Stră dariile eroice ce le-au făcut toate statele, de a-și reface viața economică prăbușită în marele războiu, sau făcut tot timpul sub amenințarea unei noi deslănțuiri istorice, care ar fi putut din nou să îngroape sub ruine, o muncă uriașă de reconstrucțiune. Și atunci s'a pus problema păcii acut, și statele au început lupta pentru organizarea păcii realizând în parte arbitrajul obligator pentru toate statele aderente. Iar în cadrul acesta de constrângeri obligatorii temelia păcii se va fixa imutabil lăsând teren prielnic de a evolua un nou plan regenator pentru bătrânul continent european, federalizarea statelor, ideie ce animă azi Geneva. România căreia istoria i-a împlinit asperitățile naționale, și al cărui drum în viitor va fi prosperialea economică și culturală, fenomene ce nu se pot desvolta decât sub egida unei munci constructive garantate prin pace, a înțeles lucrul acesta și a aderat din primul moment, făcând toate eforturile pentru împlinirea acesiei idei. Discursul pe care la ținut la Geneva dl Mironescu a arătat tocmai importanța principiilor acestei opere a „Ligii Națiunilor", care pregătesc latent și sigur un viitor de progres umanității, scoțând-o din ghiarele vechilor dezastre — prea bine cunoscute ca să mai fie comentate.

Pacea este imperativul categoric al vremurilor de azi iar destinul popoarelor este strâns legat de acest fapt. Erorile apucăturilor vechi persistă încă și azi — și de aceia contele Apponyi scepticul personaj politic le definește permanent în însă-și sânul „Ligii Națiunilor", arătându-și încrederea oarbă în restaurarea trecutului. Pentru a-și documenta această convingere aduce în sprijin imperiile de odinioară, ridicate și prăbușite în timpul vieții unui singur om, ceea ce dovedesc suficient că înfăptuirile omenești nu sunt veșnice. Dl Mironescu însă, care a răspuns contelui Apponyi, a avut prilejul să-i dea o magistrală lecție de filozofie politică spunând că „e adevărat că lumea este supusă legii schimbătoare a soartei, dar istoria este de față pentru a dovedi că aceia ce va fi nu e niciodată reconstituirea aceia ce a fost". *Prin acestea a arătat absurdul acestor idei, cu valoare subiectiv filozofică, și care n'au alt rost decât să tulbure opera de pacificare. Dl Mironescu însă în același timp a dat o ilustră definiție de înțelegere istorică contelui Apponyi spunând:* „Că în ceeace privește România, ea și-a tras învățămintele ei din istorie și știe că singure acele lucruri n'au durat, care au avut la baza lor nedreptatea. *Iată dar pentru ce, credem, că prin acest discurs dl Mironescu a înscris o pagină din politica păcii.*

O. V.

Cel mai bun preparat contra căderii părului este

„Perogen-Fortuna"

Se găsește la

„Farmacia Fortuna"

Cluj, Piața Unirei No. 33.

Criza de învățământ.

„Il n'y a jamais eu des crises de l'enseignement. Les crises de l'enseignement ne sont pas des crises de l'enseignement; elles sont des crises de vie" Péguy.

„Maintenant tout devient fluide. Le monde est plastique et les hommes peuvent le pétrir à leur gré. „(Wels. Mr. Brilling commenec a voir clair).

Simt o deosebită plăcere să desghioc aparențele umflate! Și cum noi, cei de astăzi, avem norocul să trăim în marea epocă a „libertății de conștiință" ne putem permite luxul de a violenta puțin ordinea materială prin cea spirituală. Vorbim, să ni se ierte expresia, de o ordine spirituală, încercând a desprinde din viață un principiu care plutește deasupra așa zisellor relațiuni exacte, deasupra necesității, ființând doar ca un imaterial polen moral, înviorător pentru conștiințele sensibile, profund indiferent pentru cloaca unor echilibriști, cerebrali ai capitalei. Valorile spirituale, sunt protuberanțe ieșite din seva vieții, sunt excese de gândire și simțire, care izbucnind vulcanic, iau incoherența și pestrița haină a cuvântului scris sau vorbit. Conducătorii de azi ai nației nu-s niște oameni ambițioși, invidioși, răi și egoiști, dar au nenorocul de a guverna în cea mai grozavă perioadă de tirania: presei. Sănătatea lor fizică, morală și intelctuală este periclitată la fiecare pas, de gângănia critică, care în orice moment și'n orice problemă e cu soluția în cioc. Opinia publică, și guvernul bineînțeles, trăiesc sub imperiul unui curent creiat de o anumită presă (progresistă!) în materia învățământului, curent care din nenorocire pentru spiritul veacului în care trăim, este o prelungire bolnavă a unor vremi, aspirate de mult de uriașa și nevăzuta pompă a istoriei. E o mentalitate bolnavă, clocită de întâmplare pe malurile Dâmboviței (a se uita pe hartă pentru o mai exactă orientare) care creiază individului din partea locului o atitudine stranie, în fața vieții, concretizată în bizarul complex mistier — realist.

Individul, este prins astfel într'un grup social construit năstrașnic din caturi, într'o ordine socială imobilă și fatală, asemănătoare castelor orientale. Principiul libertății, privotul societății moderne cucerit cu atâta sudoare, este fasonat după alhimia unei puturoase oportunități; iar libertatea spirituală, corolarul apropiat al marelui principiu enunțat mai sus este închistată într'o aspră reglementare în care valorile spirituale sunt standardizate asemenea cerealelor.

Cultura este un privilegiu, pentru aceste întârziate secături gazetărești, moștenitoare directe ale păturei suprapuse de ieri al cărei principiu de viață era parazitismul.

In ce constă criza învățământului după anumita presă? In numărul excesiv de intelectuali. Care este soluția? Roada de până astăzi să o aciolăm pe lângă bugetul statului, iar pentru viitor numerus clausus, dacă se poate și în școlile primare. Și aceste oligarhice explicații și soluții sunt oferite unui guvern democratic (adică libertar). Dar nimeni, dintre găunoasele personagii nu s'a întrebat, dacă este posibilă organizarea unei școli moderne, la îndemâna tuturor! Nimeni, din această presă de trogloditi nu s'a gândit la o totală și radicală reformă a stupidei școale actuale! Nimeni nu a manifestat dorința vie și sinceră de a transforma fabrica de păpuși cerebrale, într'o puternică corporație producătoare. „Problema zilei de mâine este o problemă de producție. A da în senzul larg al cuvântului producători țării, aceasta este sarcina Universității noi" (L'Université nouvelle, par les compagnons).

Dl F. Aderca scrie în bilete de papagal un mic articol, explosiz, în care emite formula: jos examenele Dl Aderca din modestie sau poate inadvertență n'a pus punctul pe i. Eu strig: jos școala actuală, școala de păpuși cu pântecele și capul plin de tarate, jos școala luxului steril! Să deschidem larg porțile școalei creatoare de caractere și valori social-utile! La acest strigăt de alarmă, ni se va răspunde poate strident, din partea corului de trogloditi, ce-și mângâie catifelat instinctele primare! Vor apăra școalele grajduri — confortabile, pentru caii și iepele de bulevard și vor simți satisfacția datoriei împlinite. Idealismul fățarnic, va substitui ca întotdeauna morala sinceritate, iar barbara și lubrica ceață ne aduce aminte de tristul pasagiu din Papini în care biciuie cu dispreț dobitocia grosolană care domină încă funesta ființă umană.

„Nu din întâmplare s'a născut Isus într'un staul. Lumea nu-i oare un staul nespus de încăpător în care oamenii rumegă și se băligă?

Cele mai frumoase lucruri, cele mai curate, cele mai dumnezeiești, au nu le preschimbă ei, prin satanică alhimie în escremente? Apoi se tolănesc pe grămezile de murdării, părându-li-se că aceasta înseamnă „a se bucura de viață". Giovanii Papini. Viața lui Isus).

Petre Țuțea.

Prorociri naive.

In urma droaiei de greutăți, moștenite prin patrimoniul deficitar rămas de pe urmele unsuroșilor conducători (hoți) de eri, cari greutăți, în mod natural, au repercutat și asupra poporului, se credea că popularitatea partidului național-țărănesc e în plin declin. Că valurile de dragoste curată, agitate în 14 Noembrie, asemenea oceanului înfuriat, pe aripile cărora a fost ridicat la putere dl Iuliu Maniu, se vor liniști în curând dispărând în neant.

Credința aceasta era aproape unanimă.

Rar de tot dacă putea-i afla, ici colo, câte un optimist. Ziarele opoziționiste, false oracole, delphiene, dar strașnice organe de derutare a opiniei publice, prezicean cu mult emfaz opusul popularității partidului național-țărănesc, așa cum concludeau ele din constelația guvernării post liberale.

Săptămâni dearândul coloanele ziarelor opoziționiste, erau pline de aceiași prorocie naivă, ieșită din capetele strimte a nătărăilor urgisiți, în fruntea cărora stă cuviosul proprietar al conacului Florica chintezeznta impotenței intelectuale și a decreptitudinei morale. Fruntașii partidului liberal precum și cei din partidul născut prin nelegiuire și avort, averescanii, au ținut hangul presei, depunând chiar o muncă febrilă pentru împlinirea profețiilor.

Așa în adunările de peste vară, ținute pe tot cuprinsul țării, pentru luminarea poporului, zic ei, nu au întârziat a ponegri cinstita guvernare actuală cu fel de fel de minciuni obraznice, (ex. dl Iuliu Maniu e ungur, că a furat toți banii țării și a fugit la Budapesta) crezând că doar vor pulea știrbi din dragostea curată ce o nutrește poporul harnic și muncitor pentru partidul național-țărănesc. Dar spre bucuria noastră și supărarea lor, evenimentele din ultimele săptămâni, petrecute cu ocazia alegerilor dela Hunedoara și Dâmboviița, au ridicat pe soclul realității adevărul, infirmând verosimilitatea șeișmografelor opoziționiste.

Dovedind încă odată și pe deplin, că odiul sădit în popor prin banditească conducere de un deceniu, nu ușor se poate spulbera, că poporul nu lesne uită pe siluitorii lui și a țării! Anoi mult mai anevoioasă va fi încetarea dragostei față de domnul Iuliu Maniu, care dimpreună cu partidul D-sale, zece ani dearândul s'a luptat pentru eliberarea poporului de căpițele ciocoiești nedeslipite încă de sfârcurile Fanarului.

Liberalii au căzut alăturea cu drumul, cu prorociile lor naive. Nici nu se putea altfel. Cum ar putea un partid care n'are nimic comun cu poporul, și de care până acuma și-a bătut numai joc, să facă o constatare psihologică care reclamă apropierea de sufletul masei populare, lucru imposibil liberalilor.

Să nu-și uite simdubicoasele lor fețe, că popularitatea partidului național-țărănesc nu e creată prin furt de urne, prin bani furati, nici fabricată cu forța davidoglienelor baionete, ci e o popularitate, ieșită spontan și neprecupețit din sufletul poporului pentru binele căruia se luptă de atâta vreme dl Iuliu Maniu. Lucrurile acestea dacă nu le-ar ignora d-nii liberali și averescani, ar fi scutiți de a mai cădea pe panta prorocirilor naive din cari totdeauna au ieșit cu fețele rușinate.

I. P.

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

Dl Roș Ian. Loco aici în Cluj și Borsec. Leafa Dtale? Ai să zic mult 6000 Lei lunar. Ca și cei dela Administrațiile financiare cari nu prea sunt plăți, căci înțelegi mata, că și moarul dacă intră în moară, tot se lipește de el nițică făină vrând nevrând. Apoi că sunt oameni cari și din câștig de 6 7000 Lei lunar spesează lunar 20—30.000; asta-i o artă și nu oricine o poate face. Mai zilele trecute un astfel de funcționar dela Administrația financiară paremi-se din Cluj plecând pela Borsec să fi văzut frate Roș ce a mai făcut. Dealtfel acum n'am timp pentru scrisori, dar cu o proximă ocazie mai mult. Salut pe toți prietenii Dtale și spune-le că nu-i voi uita.

Casa Faibisch & Co. Obiect: „Typul" Aiu Mihaiu. Marca aceasta nu ne convine, am văzut circulând exemplarul original prin Cluj, dar am observat cu câtă indignare să uita lumea la defectuosul „typ" cu care vă faceți așa o reclamă. Pe urmă și mirosul greu de jumătate mort, ce răspândește marca aceasta, nu te face să-i dai mare atenție. Casa Dv. de furnizare firma renumită: „Faibisch & Co" ar trebui să vadă mai clar, și să-și reamintească defectele monstruoase a „typ"-ului de pe vremea când era în serviciu permanent și circula în Cluj. Aduceți o marcă mai bună și poate i-o vindem cârciumarului Bucoveanu, el e amator de așa ceva.

Dl G. Delagraniță com. Apuseni. Greșeala de tipar e o buruină în frumoasa grădină a scrisului. Iți spui eu o pildă să fiu mai bine înțeles. De exemplu. In jurul Orăzii e un orășe vesel care avea un șef de gară Amărescu preferind porcii grași, celor slabi Direcția cfr. aprecind aceasta și alte multe asemenea înclinări ale amicului Amărescu îl mută mai spre pusta maghiară. Asta una și acum cu greșeala de tipar. La Oradia românii de treabă scot o gazetă, susținându-se din greu. Constată și ei plecarea dlui Amărescu din Orășelul cu pretenție de capitală de județ și în gazeta lor apare:... „... transferatul părăsește orășelul... fiind unanim regretat, pentru însușirile sale de om cinstit și corect". Va fi! dar textul e cules ciuntit, schimbând semnul matematic din plus în minus și din minus în plus al câtor-va cuvinte. Ziaristica fără greșeli de tipar ar fi o aburditate.

Dl Izidor Protestein, com. Jidovenii jud. Infricoșatu. Asta-i armată nu glumă. Țara voastră arde și voi... protestați. Te pomenești că dacă te duceai în Palestina în loc de a te aduna la protestări, încă te răneai; și asta nu place la Tine. Nu iaste așe? „Trăiască Palestina, Trăiască armata engleză, care să o apere și trăiască M. S. Moneda, să mai avem și noi ceva". Va să zică așa crezi: cum o spui mai sus. Protestați numai mai departe, căci doar se vor speria arabii când englezii oameni practici — vor însirui, în loc de soldați, dealungul granița Palestinei,... miile și curagioasele... voastre telegrame de protest.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Tipografia Națională S. A., Cluj, Str. Regina Maria No. 36.

© BCUCluj